

Mediální sféra v transformaci

Obor: Politologie, kombinované studium

Forma výuky: přednáška

Semestr: letní

Vyučující: Kamil Houska, Karel Müller

Charakteristika předmětu:

Předmět se zaměřuje na současné proměny mediální sféry. Média jsou analyzována nikoli pouze jako komunikační kanály, ale jako institucionální součást veřejné sféry, politický aktér a klíčový prvek fungování demokratické společnosti. Pozornost je věnována strukturálním změnám mediálního prostředí, ekonomickým tlakům na média, vztahu médií, politiky a ekonomické moci, vlivu sociálních sítí a digitálních platforem, nástupu umělé inteligence a etickým dilematům současné žurnalistiky. Předmět se rovněž zabývá krizí důvěry v média a možnými scénáři dalšího vývoje mediální sféry.

Po absolvování předmětu student:

- porozumí strukturálním změnám mediální sféry v posledních dekadách,
- chápe vztah mezi mediálními změnami a fungováním demokratické politiky,
- rozumí vlivu digitálních platforem a umělé inteligence na veřejnou komunikaci,
- je schopen kriticky hodnotit roli médií při formování veřejného mínění.

Metody výuky:

- přednášky, řízená diskuse,
- studentské prezentace

Tematický plán předmětu:

1. Veřejná sféra, demokracie a mediální komunikace (Karel Müller)

- Formování veřejné sféry a její role v demokratickém politickém systému.
- Proměna veřejné sféry a historický vývoj médií od osvícenství po současnost.

2. Strukturální a technologická proměna médií (Kamil Houska)

- Mediální realita po roce 2000: strukturální zlom, fragmentace publika, rozpad sdílené informační reality.
- Sociální sítě a proměna žurnalistiky: role platforem, algoritmů a změna distribuce informací.

- Umělá inteligence v médiích: automatizace produkce, nové formy politické komunikace, technologická rizika.

3. Ekonomika, moc a kvalita médií (Kamil Houska)

- Ekonomika médií a tlak na kvalitu: byznys modely, ekonomika pozornosti, dopady na obsah.
- Média, politika a byznys: vlastnické struktury, mocenské vazby a jejich vliv na nezávislost.
- Etická dilemata současných médií: napětí mezi rychlostí, emocemi, konkurencí a odpovědností.

4. Důvěra, společnost a budoucnost demokracie a demokratických médií (Kamil Houska)

- Krize důvěry v média: příčiny poklesu důvěry, populismus, alternativní informační zdroje.
- Budoucnost médií a demokracie: scénáře vývoje a politické dopady proměny mediální sféry.

Požadavky na splnění kurzu – metody a kritéria hodnocení předmětu

- aktivní účast na výuce (30%)
- zpracování závěrečné práce (70%)

Závěrečná práce

Student vypracuje analytickou práci nebo esej v rozsahu 8–10 normostran, zaměřenou na vybraný aspekt transformace mediální sféry (např. vztah médií a politické moci, role platforem, krize důvěry, dopady AI na politickou komunikaci).

Varianta A – Analytická práce

Téma: „Proměna mediální sféry na konkrétním příkladu“

Varianta B – Esej

Téma: „Jak by měla vypadat kvalitní média v roce 2035?“

Studijní literatura

- Müller, Karel B. (2012), *Masová média, demokracie a veřejnost*, kap. 3,2 a 3,3 (to bych tam dal, budu z toho vycházet)
- Petr Bednařík, Jan Jirák, Barbara Köpplová (2019). *Dějiny českých médií*.
- Karol Jakubowicz (2017). *Média a demokracie v 21. století*.

- *Nic Newman (2026), Digital News Project, Reuters Institute, University of Oxford, Journalism and Technology Trends and Predictions 2026.*
- *Reuters Institut Digital News Report 2025.*
- *Neil Postman (2010), Ubavit se k smrti.*